

Toetsing Flora- en faunawet

in verband met de voorgenomen herinrichting van
de locatie 'Haarstraat 6' te Tuil, gemeente Neerijnen

In opdracht van Van Dijk
Geo- en Milieutechniek b.v.
Postbus 29
3454 ZG De Meern

Auteurs J.H. Wanink
J.F.G. Maassen

Datum 24 mei 2005

Rapportnr 2005-057

Status Definitief

koeman en bijkerk bv
ecologisch onderzoek en advies

bezoekadres kerklaan 30 Haren
postadres postbus14 9750 AA Haren
telefoon 050 363 2265
telefax 050 363 5205
email koeman.en.bijkerk@biol.rug.nl
website <http://www.koemanenbijkerk.nl>

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Samenvatting	6
1 Inleiding	7
1.1 Achtergrond	7
1.2 Doel	8
1.3 Opzet	8
2 Wettelijk kader ecologie	9
2.1 EU-vogelrichtlijn en EU-habitatrichtlijn	9
2.2 Flora- en faunawet	10
3 Resultaten van het onderzoek	11
3.1 Huidige natuurwaarde onderzoeksgebied	11
3.1.1 Habitat	11
3.1.2 Speciale Beschermingszones	14
3.1.3 Beschermden soorten	14
3.2 Te verwachten effecten van de ingreep	16
4 Conclusies en aanbevelingen	17
5 Literatuur	18
Bijlage I Waargenomen soorten in en om het plangebied en hun beschermingsstatus	19

Voorwoord

Deze rapportage betreft een ecologisch onderzoek naar aanleiding van de voorgenomen herinrichting van de locatie 'Haarstraat 6' te Tuil, gemeente Neerijnen. Met de resultaten van het onderzoek zijn verwachte effecten van de voorgenomen ingreep getoetst in het kader van de Flora- en faunawet.

Haren, 24 mei 2005

J.H. Wanink
J.F.G Maassen

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In opdracht van *Van Dijk Geo- en Milieutechniek b.v.* te De Meern, heeft Koeman en Bijkerk bv ecologisch onderzoek verricht in verband met de voorgenomen herinrichting van de locatie 'Haarstraat 6' te Tuil, gemeente Neerijnen. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 8 ha en ligt juist ten oosten van de bebouwde kom. Momenteel wordt het gebied gebruikt als camping. De bestemming is nieuwbouw. Het plangebied bevindt zich binnen het kilometerhok met de Amersfoort coördinaten 145-426 (Figuur 1). Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1x1 km dat als standaard dient voor het inventariseren van de flora en fauna door de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's).

Figuur 1 Het plangebied (blauw omlijnd) is gesitueerd tegen de rand van bebouwde kom van Tuil, binnen het kilometerhok 145-426. Het gearceerde gebied vormt een onderdeel van het habitatrictlijngebied 'Rijswaard en Kil van Hurwenen' en het vogelrichtlijngebied 'Waal'.

2 Wettelijk kader ecologie

2.1 EU-vogelrichtlijn en EU-habitatrichtlijn

De EU-vogelrichtlijn (Anonymus 1979) is in 1981 van kracht geworden en heeft betrekking op de instandhouding van alle in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de lidstaten. Voor de in Bijlage 1 van deze Richtlijn genoemde soorten moeten speciale beschermingsmaatregelen worden getroffen, waaronder de aanwijzing van Speciale Beschermingszones.

De EU-habitatrichtlijn (Anonymus 1992) is in 1991 van kracht geworden en heeft betrekking op de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Voor de in Bijlage 1 van deze Richtlijn genoemde habitats (zie van Tooren *et al.* 1998) en voor de in Bijlage 2 van deze Richtlijn genoemde soorten moeten speciale beschermingsmaatregelen worden getroffen, waaronder de aanwijzing van Speciale Beschermingszones. De in Bijlage 4 van deze Richtlijn genoemde soorten mogen niet worden verzameld, verstoord tijdens de voortplanting, winterslaap of trek en mogen niet worden verhandeld. De EU-habitatrichtlijn is min of meer complementair aan de EU-vogelrichtlijn.

De implementatie van de twee Richtlijnen in de Nederlandse wet- en regelgeving verloopt niet zonder problemen (Goedhart 1998). De aanwijzing van Speciale Beschermingszones is door Nederland nog niet afgerond (Osieck 1998). De EU-vogelrichtlijn lijkt hierbij een grotere reikwijdte te hebben dan de EU-habitatrichtlijn: gebieden die op basis van hun vogelbevolking voldoen aan de criteria om voor aanwijzing als Speciale Beschermingszone in aanmerking te komen, vallen ook onder de EU-vogelrichtlijn (Goedhart 1998). Hierbij speelt voor watervogels de zogenoemde 1%-drempel van de Wetlands-conventie een belangrijke rol: een wetland is van internationale betekenis indien er geregeld ten minste 1% van een watervogelpopulatie verblijft. De aanwijzing van Speciale Beschermingszones in het kader van de EU-habitatrichtlijn geschiedt volgens een afwijkende procedure (zie ook Osieck 1998).

In een plannings-procedure en uitvoering van werkzaamheden speelt de aanwijzing van Speciale Beschermingszones onder de EU-habitatrichtlijn een bijzondere rol. Habitats genoemd in Bijlage 1 en soorten genoemd in Bijlage 2 van de Richtlijn genieten absolute bescherming in de voor deze soorten aangewezen Speciale Beschermingszones. Zolang de aanwijzing van de Speciale Beschermingszones niet heeft plaatsgevonden, genieten de in deze bijlagen genoemde habitats en soorten een algehele bescherming, waardoor, langs juridische weg, eventueel stillegging van de werkzaamheden kan worden afgedwongen.

3 Resultaten van het onderzoek

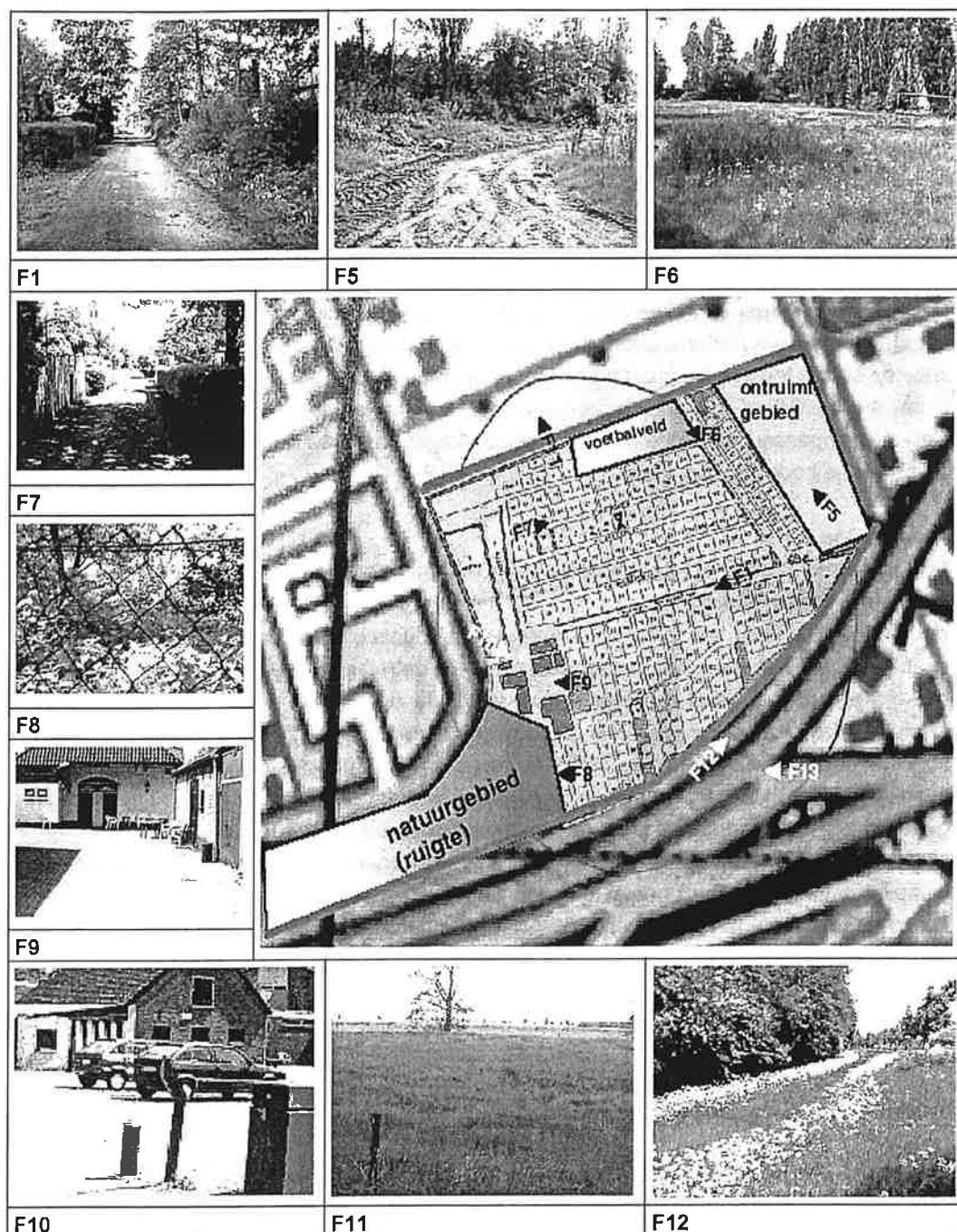
3.1 Huidige natuurwaarde onderzoeksgebied

3.1.1 Habitat

De locatie bestaat uit een terrein dat ingericht is als camping en gelegen is aan de voet van de Waaldijk aan de oostkant van de bebouwing van het dorp Tuil. Tussen de Waaldijk en het plangebied ligt een drukke provinciale weg. Tussen het plangebied en een smal horizontaal maaiveld aan de voet van het dijklichaam ligt een twee meter diepe sloot waarin slechts 20 tot 30 cm water staat. Ook aan de noordkant wordt de locatie begrensd door een sloot die iets minder diep is uitgegraven en een even hoog waterpeil bevat. De sloten zijn niet recent onderhouden en bevatten een dikke laag bladafval waardoor het watermilieu als zuurstofarm kan worden verondersteld. Het doorzicht is tot aan de bodem, maar bij beroering van de bodem wellen inktzwarte modderwolven op. De taluds, vooral van de zuidelijke sloot, zijn begroeid met een ruig vegetatietype. Aan de oostkant van de locatie stroomt een breder en dieper water dat functioneert als een lokale hoofdwatgang. Aan de oostkant van dit water ligt een industrieterreintje. Aan de noordkant van de locatie ligt een open weidegebied, waarvan het meest nabijgelegen weiland een enigszins verwaarloosde indruk maakt. Grote vossestaart (*Alopecurus pratensis*) is hier de dominerende grassoort, wat op een vochtige voedselrijke bodemgesteldheid wijst.

In het zuidwesten grenst de camping aan een stuk ongerepte en weinig toegankelijke natuur, dat als van het type vloedbos kan worden gekenschetst. Dit gebied strekt zich vanaf de camping lintvormig langs de openbare weg (en voet van de dijk) uit tot aan de toegangsweg naar Tuil (Figuur 2). Schietwilg (*Salix alba*) is hier het dominerende houtgewas; daarnaast veel Gewone vlier (*Sambucus nigra*) en Zwarte els (*Alnus glutinosa*). De onderbegroeiing is manshoog en bestaat uit velden van Grote brandnetel (*Urtica dioica*) en Gewone braam (*Rubus fruticosus*) met veel Kleefkruid (*Galium aparine*) en Fluitenkruid (*Anthriscus sylvestris*). Dit soort bebossing is kenmerkend voor binnendijkse gebieden met veel invloed van wisselende waterstanden en kan gerekend worden tot de natuurlijke rivierbegeleidende vegetatietypen.

De locatie zelf bestaat uit een camping met uitsluitend vaste standplaatsen. De standplaatsen staan dicht opeen en bieden ruimte voor een permanente of semi-permanente bebouwing en wat tuin. De bebouwing is grotendeels gegroepeerd langs een aantal rechte paden die verhard zijn met steengruis. Asphalt en klinkerbestrating is binnen het entreegebied te vinden. Afgezien van lege standplaatsen, een verruigd voetbalveld, een aantal kleinere speelveldjes en parkeerplaatsen, biedt de het terrein weinig open ruimte. Nabij de entree zijn de gemeenschappelijke voorzieningen geconcentreerd. Rond deze kern staan wat bijgebouwtjes en een groot overdekt zwembad. Het zwembad is het hoogste en grootste gebouw op het terrein.

Figuur 2 Overzicht van het plangebied (getekende kaart) met foto's van enkele karakteristieke delen. Een op de kaart weergegeven nummer geeft de plaats aan waarvan de foto met het desbetreffende nummer is genomen. De pijltjes naast de nummers geven de richting aan waarin de foto's zijn genomen.

hier veel verdwaalde tuinplanten. Plaatselijk komt op deze plekken ook een soort als Rood zwenkgras (*Festuca rubra*) voor. Nog verse zandbedden laten, onder andere, primaire pioniervegetaties zien die bestaan uit Gewoon krulmos (*Funaria hygrometrica*) en Herderstasje (*Capsella bursa-pastoris*). Een meer stabiel vegetatietype kan men waarnemen langs de paden en in schaduw van hagen en andere afscheidingen. Daar de

Het kilometerhok 145-426, waarbinnen het plangebied is gelegen, is tussen 1975 en 1990 goed onderzocht op vaatplanten. Daarbij werd één soort aangetroffen die momenteel wordt beschermd onder de Flora- en faunawet, maar geen streng beschermde of Rode Lijstsoorten (gegevens Het Natuurloket).

Libellen

Tijdens het veldbezoek werd in het plangebied slechts één soort aangetroffen, de in Nederland zeer algemene Azuurwaterjuffer (*Coenagrion puella*; zie Bijlage I). Gezien de huidige inrichting van het gebied worden er geen beschermde soorten verwacht. Het betreffende km-hok is in het verleden niet onderzocht op libellen (gegevens Het Natuurloket).

Dagvlinders

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied geen beschermde soorten aangetroffen (zie Bijlage I). Gezien de huidige inrichting van het gebied worden deze ook niet verwacht. Het betreffende km-hok is in het verleden niet onderzocht op dagvlinders (gegevens Het Natuurloket).

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied geen amfibieën aangetroffen. Gezien de huidige inrichting van het gebied worden deze ook niet verwacht. Het betreffende km-hok is in het verleden niet onderzocht op amfibieën (gegevens Het Natuurloket).

Vogels

Tijdens het veldbezoek werden slechts negen vogelsoorten waargenomen (zie Bijlage I). Hoewel deze soorten allemaal worden beschermd onder de Flora- en faunawet, zoals vrijwel alle in Nederland voorkomende vogelsoorten, betrof het alleen algemene soorten, die niet behoren tot de groep van streng beschermde soorten. Gezien de huidige inrichting van het gebied worden er geen streng beschermde soorten verwacht. Het plangebied is alleen geschikt als broed- en foerageerbiotoop voor algemene soorten uit de categorie 'cultuurvolgers', zoals de waargenomen soorten. Het betreffende km-hok is tussen 1990 en 2002 goed onderzocht op broed- en watervogels. Daarbij werden geen streng beschermde soorten aangetroffen, maar wel één broedvogel van de Rode Lijst (gegevens Het Natuurloket).

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied alleen Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en Mol (*Talpa europea*) aangetroffen (zie Bijlage I). Dit zijn twee algemene soorten die niet behoren tot de groep van streng beschermde soorten. Gezien de huidige inrichting van het gebied worden er geen streng beschermde soorten verwacht. Wel zouden enkele algemene soorten kleine zoogdieren, zoals muizen en Egel (*Erinaceus europaeus*) het gebied kunnen gebruiken. Voor streng beschermde vleermuizen lijkt het gebied geen geschikte verblijfplaatsen te bevatten. De zolder van een op het terrein aanwezige oude boerderij bleek bij inspectie niet in gebruik als vleermuisverblijfplaats. Het betreffende km-hok is in het verleden niet onderzocht op zoogdieren (gegevens Het Natuurloket).

4 Conclusies en aanbevelingen

Het plangebied heeft een vrij lage natuurwaarde en is niet van groot belang voor wettelijk beschermde planten- en diersoorten. Er worden dan ook weinig negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde flora- en fauna verwacht.

Er worden geen significante negatieve effecten van de ingreep op de aangetroffen beschermde vogelsoorten verwacht. Indien rond de te bouwen woningen tuinen worden aangelegd, zal het areaal aan broed- en foerageerbiotoop voor tuin- en parkvogels in het plangebied op termijn waarschijnlijk weer gelijk worden aan het huidige. Er bestaat echter wel een gerede kans op verstoring en vernietiging van nesten indien de voor de bouwwerkzaamheden noodzakelijke verwijdering van bomen en struiken zou plaatsvinden gedurende het broedseizoen. Om dit te mitigeren dient het verwijderen van bomen en struiken uit het plangebied buiten de periode 15 – 15 juli plaats te vinden.

Maart

Het valt niet uit te sluiten dat de voorgenomen werkzaamheden zullen leiden tot verstoring en vernietiging van holen van Konijn, Mol, Egel en enkele algemene muizensoorten, die alle worden beschermd onder de Flora- en faunawet. Het betreft hier echter alleen soorten waarvoor sinds 22 februari 2005 een algemene vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet wordt verleend bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen.

Hoewel zich in de directe omgeving van het plangebied Speciale Beschermingszones in het kader van zowel de EU-habitatrichtlijn als de EU-vogelrichtlijn bevinden, zal de voorgenomen ingreep geen negatief effect op deze gebieden sorteren.

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet.

Bijlage I Waargenomen soorten in en om het plangebied en hun beschermingsstatus

Alle vermelde soorten zijn waargenomen in of nabij het plangebied tijdens het veldbezoek op 12 mei 2005. Van de waargenomen vaatplanten is slechts een beperkt aantal kenmerkende soorten vermeld. Onder de niet vermelde planten bevonden zich geen beschermde soorten. FloFau: + = soort is beschermd onder de Flora- en faunawet; Habitat: + = soort is beschermd onder de EU-habitatrichtlijn; Vogel: + = soort is beschermd onder de EU-vogelrichtlijn; RoLij: + = soort wordt vermeld op de Nederlandse Rode Lijst (LNV 2004).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FloFau	Habitat	Vogel	RoLij
Mossen					
Gewoon krulmos	<i>Funaria hygrometrica</i>	-	-	-	-
Vaatplanten					
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	-	-	-	-
Bermoolevaarsbek	<i>Geranium pyrenaicum</i>	-	-	-	-
Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>	-	-	-	-
Echt bitterkruid	<i>Picris hieracioides</i>	-	-	-	-
Echte valeriaan	<i>Valeriana officinalis</i>	-	-	-	-
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	-	-	-	-
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>	-	-	-	-
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>	-	-	-	-
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>	-	-	-	-
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	-	-	-	-
Gewone hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	-	-	-	-
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum</i>	-	-	-	-
Gewone paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>	-	-	-	-
Gewone smeerwortel	<i>Symphytum officinale</i>	-	-	-	-
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	-	-	-	-
Gewone vogelkers	<i>Prunus padus</i>	-	-	-	-
Groot streepzaad	<i>Crepis biennis</i>	-	-	-	-
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	-	-	-	-
Grote kattestaart	<i>Lythrum salicaria</i>	-	-	-	-
Grote vossestaart	<i>Alopecurus pratensis</i>	-	-	-	-
Grote weegbree	<i>Plantago major</i>	-	-	-	-
Harig wilgenroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>	-	-	-	-
Herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	-	-	-	-
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>	-	-	-	-
IJle dravik	<i>Anisantha sterilis</i>	-	-	-	-
Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>	-	-	-	-
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>	-	-	-	-
Kompassia	<i>Lactuca serriola</i>	-	-	-	-
Kropaar	<i>Dactylus conglomeratus</i>	-	-	-	-
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>	-	-	-	-
Krulzuring	<i>Rumex crispus</i>	-	-	-	-
Kweek	<i>Elymus repens</i>	-	-	-	-
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	-	-	-	-
Meidoorn	<i>Crataegus sp.</i>	-	-	-	-
Oeverzegge	<i>Carex riparia</i>	-	-	-	-
Paarse dovenetel	<i>Lamium purpureum</i>	-	-	-	-
Populier	<i>Populus sp.</i>	-	-	-	-
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	-	-	-	-
Rietgras	<i>Phalaris arundinacea</i>	-	-	-	-
Rietzwenkgras	<i>Festuca arundinacea</i>	-	-	-	-
Robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>	-	-	-	-
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>	-	-	-	-
Ruw beemdgras	<i>Poa trivialis</i>	-	-	-	-
Scherpe boterbloem	<i>Ranunculus acris</i>	-	-	-	-
Schietwilg	<i>Salix alba</i>	-	-	-	-
Sleedoom	<i>Prunus spinosa</i>	-	-	-	-